

Meedia ja avalik arvamus

- Kes halvasti käitub on siga!
- Kes keskkonda saastab on siga!
- Jne...

Kuidas sead tegelikult käituvad?

- Sead on intelligentsed loomad
 - Inimesed, primaadid, delfiinid, sead

1 + 1 = 2

Kuidas sead tegelikult käituvad?

- Sead on väga sotsiaalsed loomad
 - Sead oma naturaalses keskkonnas kulutavad ligikaudu 70% oma ajast tuhnimisele/oraalsele ja sotsiaalsele käitumisele

Kuidas sead tegelikult käituvad?

- Sead on väga sotsiaalsed loomad
 - Sotsiaalne vorm: matriarhaat
 - Karja keskmine suurus ca 20-50 looma (emised oma järglaskonnaga)
 - Territoorium 10-20 km²
 - Jooksuaeg tavaliselt nov-dets, põrsad sünnivad märts-aprill (tiinus 18-20 nädalat)

Kuidas sead tegelikult käituvad?

- Lõpptiine emis eraldub karjast ja ehitab pesa
- Võõrutusaeg 3-4 kuuselt

Kuidas sead tegelikult käituvad?

- Sead on puhtust armastavad loomad
- Sigadel puuduvad higinäärmed ja neil võib kergesti tekkida hüpertermia või päikesepõletus
- Sigadele meeldib 'mudaravi'

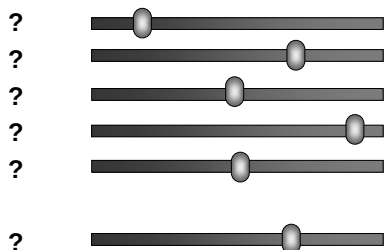

Kuidas sead tegelikult käituvad?

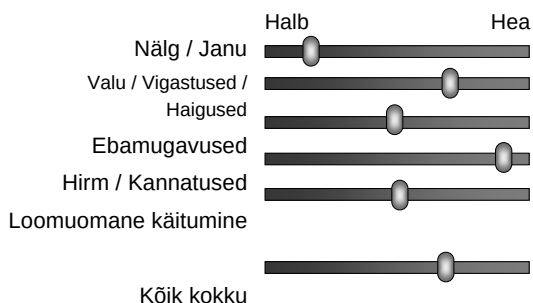
- Sead on kõigesööjad ja seda tuleks võtta sõna-sõnalt

Sigade heaolu hindamise kriteeriumid

Looma elukvaliteet = Viis Vabadust

Viis Vabadust = Loomade heaolu

Viit Vabadust loomade heaolu hindamisel pooldavad paljud organisatsioonid, seadusloojad ja teadlased.

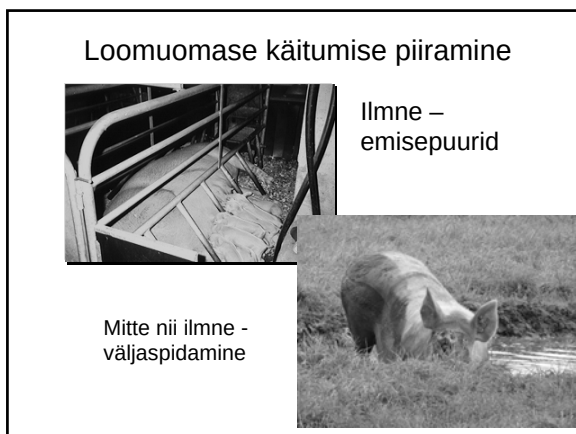
- Olla vaba **näljast ja janu**
- Olla vaba **ebamugavustest**
- Olla vaba **valust, vigastustest ja haigustest**
- Vabadus **loomuomasele käitumisele**
- Olla vaba **hirmust ja kannatustest**

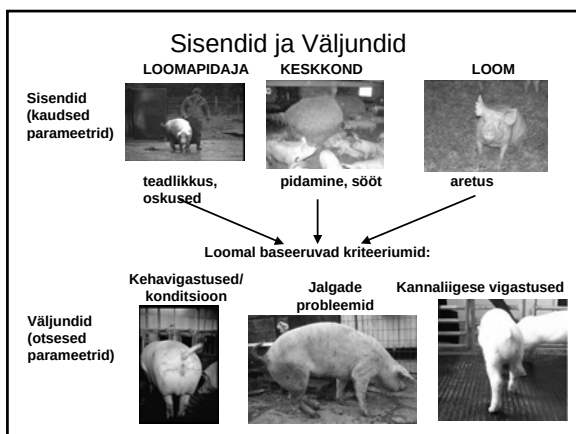
(Farm Animal Welfare Council UK, 1993)

Konfliktid Viies Vabaduses

- Olla vaba haigustest on vastuolus:
 - Ravimise käigus erinevate veterinaar-menetluste läbiviimisega seotud hirm
- Vabadus loomuomasele käitumisele on vastuolus:
 - Kannatused, mis on seotud "normaalsete" käitumisharjumustega

Viis Vabadust & heaolu sisendid / kriteeriumid

•**Olla vaba näljast ja janust** võimaldades loomadele piisavas koguses süüa ja juua, et looma tervis ja elujõud oleksid tagatud

•**Olla vaba ebamugavustest** võimaldades loomadele sobiva keskkonna, peavarju ja mugava puhkeala

•**Olla vaba valust, traumadest ja haigustest** kasutades haigusi ennetavaid meetmeid või haigusnähtude ilmnemisel võimaldada loomadele kiire diagnoos ja sobilik ravi

•**Vabadus rahuldada oma normaalseid käitumisharjumusi** võimaldades loomadele piisavalt ruumi ja vastavad (pidamis)tingimused ning võimaldades neil liigikaaslastega kontakteeruda

•**Olla vaba hirmust ja kannatustest/piinadest** võimaldades loomadele tingimused ja kohtlemine, mis väldivad psüühilisi kannatusi

Heaolu sisendid / kriteeriumid

Loomapidaja

Keskkond

Loom

Heaolu kriteeriumid

- Loomapidaja
 - Empaatia, teadmised, tähelepanelikkus
- Keskkond
 - Pidamine, allapanu, sööda kvaliteet, juurdepääs joogiveele
- Loom
 - Sobiv tõug, vanus, sugu

Üldhinnang probleemi suuruse hindamiseks

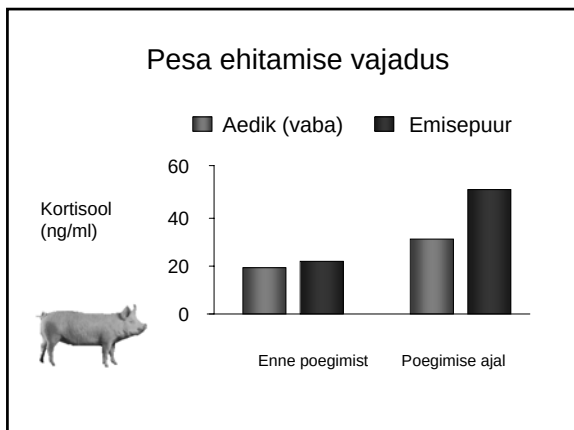
- Tõsidus
- Kestvus
- Mõjutatud loomade arv

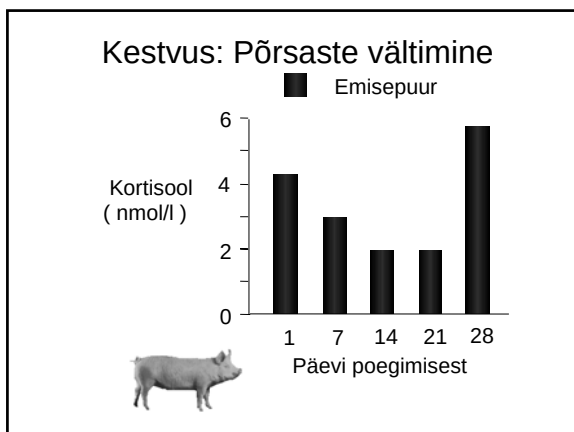
Tõsiduse hindamine

- Käitumine
 - Kartlikkus jms
- Tervis
 - vigastused, köhimine jms
- Jõudlusnäitajad
 - massi-iive jms
- Füsioloogia
 - pulss, kortisooli tase

Näide: Piirangud emisepuuris

- ### Emisepuur
- Tõsidus
 - Piirab liikumisvabadust
 - Piirab pesaehitamise vajadust
 - Ei võimalda põrsaste eest pageda
 - Kestvus
 - vähemalt 28 päeva
 - Mõjutatud loomade arv
 - Enamik emiseid intensiivtootmises

Vastuolulisus

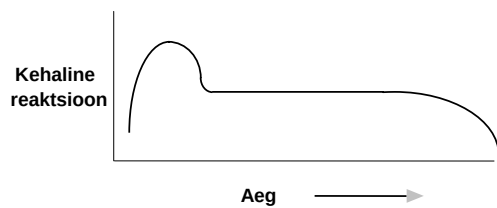
- Emisepuuride kasutamine halvendab oluliselt emiste heaolu, kuid vaatamata sellele kasutatakse laialdaselt kogu maailmas.

Miks?

- Arvatakse, et see on intensiivse seakasvatuse vältimatu probleem!

See on kasulik põrsastele ja tootmise efektiivsusele

Heaolu ja jõudlus

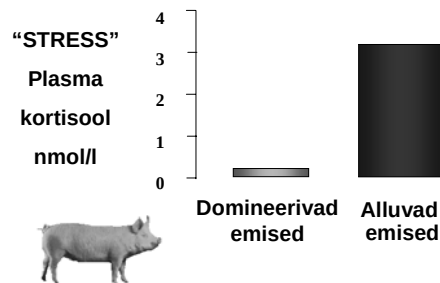

Näide 1 : Sigade grupeerimine

- Sigade ümbergrupeerimine põhjustab sageli kaklusi ja nahavigastusi
- Pidev kaklemine on stressor, mis mõjub negatiivselt ka jõudlusele

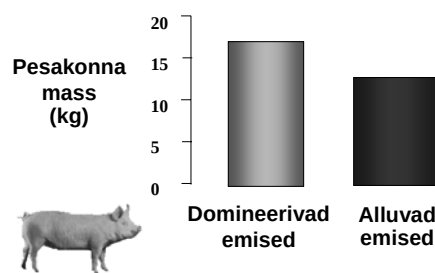

Pidev hirm ja kartlikkus: stress

Mendl et al, 1992

Pidev hirm ja kartlikkus: jõudlus

Mendl et al, 1992

Näide 2: Negatiivsed kogemused inimestega

- Negatiivne füüsiline mõjutamine (laks või lühike elektrišokk) 15 - 30 sekundit päevas
- Sead väldivad lähikontakti inimestega

